

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

NATIONAL SENIOR CERTIFICATE

KREITI YA 12

SEPEDI LELEME LA GAE (HL)

LEPHEPHE LA BORARO (P3)

DIBOKWANE/HLAKOLA 2015

MEPUTSO: 100

NAKO: 2½ diiri

Palomoka ya matlakala a dipotšišo ke 5.

DITAELO LE TSHEDIMOŠO

1. Lephephe le, le arotšwe ka DIKAROLO tše PEDI, e lego ya A le ya B.

KAROLO YA A: Ditaodišo (50)
KAROLO YA B: Ditšweletšwa tša tirišano 2 x 25 = (50)
2. Araba potšišo e TEE KAROLONG ya A le dipotšitšo tše PEDI KAROLONG ya B.
3. Šomiša polelo yeo o lekwago ka yona.
4. Thoma karolo ye NNGWE le ye NNGWE letlakaleng le LEFSA.
5.
  - Potšišo ye NNGWE le ye NNGWE e be le peakanyo ya yona.
  - Peakanyo e be ka tsela ya mmepe wa monagano.
  - Go be le nyalelano gare ga diteng le peakanyo.
  - Ela hloko polelo, mongwalelo le go hlokola.
  - Sebopego se bohlokwa sengwalweng sa gago.
  - Peakanyo e tšwelele pele ga taodišo.
6. Peakanyo e swanetše go bonala gabotse gore ke peakanyo. Keletšo ke gore go thalwe mothaladi go putlaganya le peakanyo ya gago.
7. Šomiša metsotso ye e ka bago ye 80 go KAROLO YA A, ye 70 go KAROLO YA B.
8. Dikarabo di nomorwe go ya le ka fao dipotšišo di nomorilwego ka gona.
9. Thaetlele/Hlogo e se ke ya balwa ge go balwa palo ya mantšu.
10. Ngwala ka bothakga le ka mongwalo wa go balega.

KAROLO YA A: DITAODIŠO**POTŠIŠO YA 1**

Kgetha e TEE ya dihlogo tše di latelago gomme o ngwale taodišo ya botelele bja mantšu a go se fete a 450 (diteng fela).

Taodišo e rulaganywe ka lenaneo la go swana le la mmepe wa monagano. O tla fiwa meputso ya diteng le peakanyo, polelo, mongwalelo, go rulaganya gammogo le sebopego.

- 1.1 Batho ba, ba kgathile tema ye bohlokwa setšhabeng. Tia di lle. [50]
- 1.2 Le ge seemo se be se le bjalo ... [50]
- 1.3 Bohlokwa bja go tšea diphetho tše di nepagetšego. [50]
- 1.4 Ra tla ra ipshina ka mokete wa taelano ya barutwana ba mphato wa lesomepedi. Phurolla sa mafahleng a gago. [50]
- 1.5 Basadi le bana gantši ba tlaišwa ke batho bao ba ba tsebago. Tia di lle. [50]
- 1.6 Tokologo ka Afrika-Borwa e tlišitše dikenywa tše di botse. [50]
- 1.7 Kgetha se TEE sa diswantšho tše di latelago gomme o fe dikgopolo tša go amana le sona.

1.7.1

[Inthanete: www.google.com]

[50]

1.7.2

[Inthanete: www.google.com]

[50]

PALOMOKA YA KAROLO YA A:

50

KAROLO YA B: DITŠWELETŠWA TŠA TIRIŠANO**POTŠIŠO YA 2**

Araba dipotšišo tše PEDI go tše tshela tše di latelago. Botelele bja karabo ya gago e be mantšu a go se fete a 200 (diteng fela).

Setšweletšwa se rulaganywe ka lenaneo la go swana le la mmepe wa monagano. O tla fiwa meputso ya diteng le peakanyo, polelo, mongwalelo, go rulaganya gammogo le sebopego.

- 2.1 Go na le barutwana ba bangwe ka phapošing ya gago ya borutelo bao ba sa bonego gabotse ge ba bala le go bogela. Ngwalela hlogo ya sekolo **lengwalo** leo o kgopelago thušo ya gagwe mabapi le bothata bjo. [25]
- 2.2 Phuti le Lerato ba boledišana ka moo mmušo o thušago barutwana ka dijo dikolong ka gona. Re alele **poledišano** ya bona. [25]
- 2.3 Rakgadi wa gago o ithobaletše boroko bjo bogolo. Ngwala **tša bophelo bja mohu** yo. [25]
- 2.4 Khampani ya Eskom e nyaka go go fa thušo ya mašeleng a go tšwetša pele dithuto yunibesithing. Ngwala **potšišotherišano** yeo o bego o e tsenetše le ba lekgotlataolo la khampani ye. [25]
- 2.5 Bafsa ba Afrika-Borwa ba lebane le bothata bja go šomiša diokobatši le dinotagi. Ngwalela kgatišobaka ya *Tebogišo* taodišwana (**athikele**) yeo o eletšago bafsa mabapi le ditlamorago tša tšhomišompe ya diokobatši le dinotagi. [25]
- 2.6 Lekgotla la go emela barutwana sekolong sa geno le be le swere kopano moo go bego go boledišanwa ka go se iponagatše sekolong ga barutwana ka bontši. Ngwala **lenaneothero le metsotso** ya kopano yeo. [25]

PALOMOKA YA KAROLO YA B: 50
PALOMOKA YA TLHAHLOBO: 100